

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Постанови Верховної Ради України «Про встановлення Дня Захисників та Захисниць України, учасників добровольчих формувань та цивільних осіб, які зникли безвісти внаслідок збройної агресії російської федерації»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проекту Постанови

Багаторічна збройна агресія російської федерації проти України спричинила загибель і зникнення безвісти тисяч Захисників та Захисниць України, учасників добровольчих формувань, а також цивільних осіб, які постраждали внаслідок бойових дій, тимчасової окупації та злочинів, вчинених окупаційними військами. Питання встановлення долі зниклих безвісти залишається одним із найбільш болючих і суспільно значущих викликів для української держави та суспільства, адже сотні тисяч родин продовжують перебувати у стані невизначеності та очікування, що потребує не лише системної державної підтримки, а й належного морального визнання з боку держави.

Станом на сьогодні в Україні не встановлено Дня, який би на загальнодержавному рівні був присвячений вшануванню саме зниклих безвісти внаслідок збройної агресії. Це створює прогалину в системі державних заходів з увічнення пам'яті, адже наявні пам'ятні дати переважно зосереджені на вшануванні загиблих, тоді як проблематика зникнення безвісти має власну специфіку, зокрема правову, соціальну та гуманітарну, яка потребує окремої уваги суспільства й держави. Встановлення такого дня відповідатиме численним ініціативам громадськості, ветеранських організацій та родин зниклих безвісти, які неодноразово наголошували на потребі офіційного визнання цієї трагедії на державному рівні.

12 липня 2018 року Верховна Рада України ухвалила Закон № 2505-VIII «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» – це перший спеціальний закон України, який системно врегулював питання правового статусу, обліку, розшуку та захисту прав людей, які зникли безвісти, та їхніх родин. Після початку повномасштабної російської агресії ця проблема набула в Україні безпрецедентного масштабу. Тисячі військовослужбовців і цивільних людей зникли внаслідок бойових дій, окупації та інших обставин, пов'язаних із російсько-українською війною. Відповідно 12 липня має чітке українське правове та історичне підґрунтя, яке безпосередньо пов'язане з появою правового механізму захисту зниклих безвісти та їхніх родин.

Окрім цього, 12 липня є Міжнародним днем надії (International Day of Hope), який було встановлено резолюцією Генеральної Асамблеї ООН A/RES/79/270. Метою встановлення цього дня є підтримка людей у складні часи, нагадування про важливість стійкості, оптимізму та пошуку внутрішніх сил для подолання життєвих викликів.

Прийняття проекту Постанови сприятиме консолідації суспільства навколо цінностей гідності, справедливості та пам'яті, слугуватиме інструментом підтримки родин зниклих безвісти, а також підвищуватиме обізнаність громадськості щодо масштабів цієї проблеми, спонукаючи до подальшого вдосконалення механізмів пошуку, ідентифікації та повернення зниклих безвісти осіб. Крім того, встановлення пам'ятної дати відповідатиме міжнародній практиці вшанування зниклих безвісти внаслідок збройних конфліктів та сприятиме зміцненню патріотичних настроїв, національної єдності й історичної справедливості в українському суспільстві.

2. Цілі й завдання проекту Постанови

Метою проекту Постанови є встановлення щороку 12 липня Дня Захисників та Захисниць України, учасників добровольчих формувань та цивільних осіб, які зникли безвісти внаслідок збройної агресії російської федерації.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту Постанови

Проектом Постанови пропонується встановити День Захисників та Захисниць України, учасників добровольчих формувань та цивільних осіб, які зникли безвісти внаслідок збройної агресії російської федерації щорічно 12 липня.

4. Стан нормативно-правової бази у зазначеній сфері правового регулювання

Нормативно-правовою базою у цій сфері правового регулювання є Конституція України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація положень законопроекту не потребуватиме збільшення витрат з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття проекту Постанови

Прийняття проекту Постанови сприятиме консолідації суспільства навколо цінностей гідності, справедливості та пам'яті, слугуватиме інструментом підтримки родин зниклих безвісти, а також підвищуватиме обізнаність громадськості щодо масштабів цієї проблеми, спонукаючи до подальшого вдосконалення механізмів пошуку, ідентифікації та повернення зниклих безвісти осіб. Крім того, встановлення пам'ятної дати відповідатиме міжнародній практиці вшанування зниклих безвісти внаслідок збройних конфліктів та сприятиме зміцненню патріотичних настроїв, національної єдності й історичної справедливості в українському суспільстві.

